

ЗРАБІ ПРАВІЛЬНЫ ВЫБАР!

Прэзідэнская выбарчая кампанія 2020 года прайшла важны этап рэгістрацыі кандыдатаў у прэзідэнты. І, як задоўга да гэтай рэгістрацыі прадказвалі аналітыкі, ЦВК зрабіў выбар за выбаршчакаў і па надуманай прычыне выдаліў з кампаніі самых моцных прэтэндэнтаў – Віктара Бабарыку і Валеру Цапкалу.

Гэта новы элемент імітацыі выбараў, які прымяніла ЦВК пад кіраўніцтвам Лідзіі Ярмошанай – адмова ў рэгістрацыі моцным кандыдатам. Зразумела, што гэта было палітычнае рашэнне ад кіраўніка краіны. Палітычны аглядальнік “Радые Свабода” Валера Карбалевіч так і пракаментываў: “Лукашэнка паказваў усім, што спужаўся... Цяпер ён паказвае ўсім — грамадству, намэнклятуры, замежным суб’ектам — што ён слабак, што ягоная легітымнасць сумнеўная. І што ўся гэтая інфармацыя пра рэйтынг у 76% — хлусьня. Бо з такім рэйтынгам можна было б рэгістраваць усіх...”

Не прававыя рашэнні Цэнтр-выбаркама па двух прэтэндэнтах, якія сабралі больш 600 тысяч подпісаў выбаршчыкаў, выклікалі негатыўную рэакцыю беларускага грамадства ў выглядзе негвалтоўных акцый супраціву. Гэта адбылося найперш ў Мінску, а таксама ў іншых гарадах 14 ліпеня, а таксама адбылася масавая падача скаргаў да Ярмошынай ў ЦВК. Пры гэтым “доблесны” АМАП ужываў

брутальную сілу супраць мірных пратэстантаў, што некалькі амапаўцаў з драпінамі ад маладых людзей былі часткова гаспіталізаваны.

Але пры ўсёй моцы нашых рэпрэсіўных органаў — АМАП, міліцыя, пракуратура, суды, КДБ — гэтыя дзеянні не рашаюць праблемы, якія існуюць перад краінай. І першая з іх гэта легітымнасць кіраўніка Беларусі перад пагрозай незалежнасці ад Расіі. Гэта праблема вынікае з неканкурэнтнасці беларускай эканомікі, якая ўсё яшчэ спрабуе бултыхацца ў савецкай сажалцы замест годнага плавання ў акіяне сусветнай эканомікі. Гэта праблема вынікае з пастаяннага ўціску рэжыма на грамадзянскую супольнасць, замест яе развіцця.

Пасля ганебнай нерэгістрацыі па надуманых, самаўпраўных прычынах, пры ігнараванні прыцыпа прэзюмпцыі невінаватасці ў адносінах да Бабарыкі выбаршчыкі Беларусі мусяць вызначыцца: што рабіць 9 жніўня. Менавіта ў гэты дзень варта выявіць

сваю волю думачым грамадзянам.

Па-першае, ёсць кандыдатура Святланы Ціханоўскай у адносінах да якой ўлада ўжывае ціск да яе мужа, прымяняючы катаванне карцарам. Але ва ўмовах, калі галасы ня лічаць, бо працэдура падліку ад ЦВК дазваляе жульнічаць, гэта слабы ход.

Па-другое, магчыма галасаваць за кандыдата “супраць”. Так прапануе паступаць традыцыйная апазіцыя ў сувязі з тым, што адсутнічаюць выбары па міжнародных стандартах свабоды і справядлівасці. Але гэта толькі маральнае задавальненне выбаршчыка. Як і напісаць свайго кандыдата “Бабарыка” або “Цапкала”. Такі бюлетэнь будзе неспраўдны.

Але ёсць трэці варыянт. Гэты варыянт прапанаваў вядомы юрыст, праваабаронца — Гары Паганяйлы, які супрацоўнічае з БХК. Пра ідэю Г. Паганяйлы мы пісалі на гарадоцкім сайце ад 23 чэрвеня ў артыкуле “Что делать в день выборов? Против лома нет приема, кроме другого лома!” Гэты лом прапануецца зрабіць у выглядзе сапсавання бюлетэня, калі яго частка з двума подпісамі членаў камісіі захоўваецца выбаршчыкам, а другая апускаецца ў скрыню.

Гары Паганяйла сцвярджае, што

гэтыя дзеянні адпавядаюць прынцыпу волеваяўлення, правамерны і поўнаасцю адпавядаюць нормам Выбарчага кодэкса. Юрыст прапануе грамадзянам ведаць сваіх суседзяў, якія зрабляць аналагічна, а потым паглядзець на копію пратакола камісіі — колькі там пазначана сапсаваных бюлетэняў.

Відавочна, што гэты крок пры разыходжанні лічбаў пратакола і наяўнасці сапсаваных бюлетэняў засведчыць фальсіфікацыю падліка галасоў.

Толькі ЦВК заяве ў сваім стылі, што гэты выпадак не паўплываў на вынікі галасавання. І так будзе пры дзесятках бюлетэняў, але так не скажаш пры разыходжанні ў сотні бюлетэняў.

У сапраўднасці ж альтэрнатыўныя кандыдаты мусяць запатрабаваць уключэння іх прадстаўнікоў ва ўчастковыя камісіі або змен Інструктыўнага ліста ЦВК да участковых камісій, каб кожны бюлетэнь бачыў кожны член камісіі і кожны назіральнік. Але прынцып “Тры К” ніяк не знойдзе шлях да участковых камісій пры падліку галасоў. А без прынцыпу “Тры К” у нас не выбары, а іх марнатраўная імітацыя. У якой не варта ўдзельнічаць.

Леанід Гаравы

ЗНАЧНА БОЛЬШ НАВІНАЎ ПРА ГАРАДОК НА HARADOK.INFO

ЭКАНОМІКА

БОЛЬШИЕ СТАЙКИ ПОЛУЧИЛИ БОЛЬШОЙ ШАНС

Сельхозпредприятие обанкротилось и ликвидировано. Что ждет работников? Корреспондент «БеларусьСегодня» изучил перспективы развития обанкротившегося предприятия в Городокском районе.

«ГОРОДОКСКИЙ райагро-промснаб» — открытое акционерное общество с долей госсобственности более 99 процентов, в котором в лучшие времена трудились полтысячи человек, — обанкротился и ликвидирован четыре года назад. Его недвижимость продается до сих пор. Недавно, к примеру, принадлежавшую ему ферму в деревне Большие Стайки за 127 тысяч рублей на аукционе «Витебскоблмущества» выкупили соседи — сельскохозяйственное унитарное предприятие «Северный». Любопытно, что цена сделки превысила начальную стоимость более чем в 300 раз. Мы связались с руководством «Северного» и поинтересовались, насколько целесообразна покупка, каковы планы развития фермы. Кроме того, решили вспомнить историю райагропромнабса, который в Городке

сокращенно называли РАПСом, и разобраться, почему его финал оказался столь плачевным, как его ликвидация отразилась на рынке труда района, повлияла на конкретных людей.

Улучшить условия, поднять зарплаты

Чтобы попасть в Большие Стайки, с шоссе Витебск — Городок необходимо свернуть влево перед самым райцентром. Вокруг — леса, озера. Красота! Чего не скажешь про внешний вид шести телятников — они явно требуют ремонта. Директор «Северного» Александр Глинский показывает лучшее помещение и утверждает, что крупный рогатый скот поставят в нем месяца через полтора:

— Когда РАПС ликвидировали, ферму арендовала Городокская птицефабрика. После того как арендаторы забрали животных, один сарай мы

уже побелили, дезинфекцию провели, ворота установили. Воду нужно подключить, и можно первых 80 бычков ставить. Один сарай 200 голов вмещает, до зимы его заселим. Чтобы заработали остальные, понадобится около года. И деньги, превышающие сумму, выложенную на аукционе. От некоторых телятников только каркасы остались. Крыши прохудились. С навозоудалением проблемы необходимо решать.

Директор «Северного» Александр Глинский показывает лучшее помещение и утверждает, что крупный рогатый скот поставят в нем месяца через полтора.

Помимо телятников на аукционе «Северный» приобрел два склада, кормоцех, дом животновода, пожарное депо... Стоило ли выкладывать за все это солидные деньги? Глинский считает, стоило:

— Мы входим в агропромышленное объединение Витебского мясокомбината и занимаемся в основном молочным животноводством. (працяг на стар. 2)

КОШТ

РЫНАК У ГАРАДКУ

Прапануем увазе чытачоў цэны на сельска-гаспадарчую прадукцыю прыватнікаў гарадоцкага рынка 12 ліпеня, а таксама якія кошты былі 6 ліпеня 2019 года.

Сёння ў Гарадку з раніцы пайшоў невялічкі дождж і прапаноўвае дароў прыроды не адрознівалася разнастайнасцю. Дакладнее была абмежавана ў параўнанні з мінулым годам.

Сярод 5-6 прадаўцоў найбольш былі прадстаўлены гуркі коштам 3 рублі за кг. Нагадаем, што год назад 6 ліпеня яны каштавалі 2 рублі.

Ягады таксама былі мала прадстаўлены. Вішня і маліна прадаваліся па 3 рубля за літр, за 200гр. стакан суніц прасілі 2 рублі.

Часнок прапаноўвалі па 50кап. за штуку, пучок пярцабылі па рублю.

Была на рынку і перга коштам 100гр. за 5 рублёў.

Колькі каштуюць лілеі прадавачка адмовілася паведаміць. І гэта такое ноўхаў гарадоцкай прадавачкі. Як і адсутнасць цэннікаў каля прадаваемага тавару ва ўсіх прадаўцоў. У Бешанковічах лілеі прадаваліся сёння па 3-4-5 рублёў.

Але гэта не на іх карысць у культуры гандлю. Дастаткова прапанаваць паглядзець кошты сённяшняга дня ў Бешанковічах. Тут і выбар

гародніны і ягадаў значна шырэйшы. Ды і кошты пазначаны каля кожнага віда тавараў. Глядзіце тут: be-shankovichy.by

А напрыканцы паглядзіце якія кошты былі ў Гарадку год назад тут: haradok.info

Л. Антонаў

Аб’ява

Аператыўная інфармацыя аб падзеях Гарадоччыны, рэгіёна і больш, чым у газеце, зараз па-беларуску і па-расейску з’яўляецца на новым Інтэрнэт рэсурсе: <http://haradok.info>

Наша газета “Гасцінец” пачала размешчацца на партале <http://haradok.info> ў раздзеле “Газета “Гасцінец”, дзе ствараецца архіў за мінулыя гады.

Каб атрымліваць кожны нумар газеты “Гасцінец” паведаміце рэдакцыі аб гэтым — і вы яго атрымаеце. Калі ўжо не жадаеце атрымліваць выданне, то патэлефануйце ў рэдакцыю.

ЭКАНОМІКА

(пачатак на стар. 1)

Дойного стада у нас 1300 голов, продуктивность хорошая, динамика надоев положительная. Чтобы прибавлять и дальше, в Больших Стайках будем выращивать нетелей. И быков как сырье для головного предприятия. Проблем с кормами не будет. Земельные угодья вокруг наши.

В Больших Стайках сейчас едва ли сотня жителей, и те в основном пожилые. Как и в соседних Островлянах, Войханах. Будет ли кому работать на ферме? По словам Александра Николаевича, для ее обслуживания достаточно 17 человек:

— Молодежь вряд ли заманишь, а вот опытные работники уже звонят с просьбами о трудоустройстве. Им здесь удобнее, чем, к примеру, в Городок ездить. На первый сарай я уже готов трех человек взять. Предпочтение отдам тем, кто трудился здесь раньше.

Один из таких работников — 60-летний Петр Горлачев. В Больших Стайках он с момента открытия в 1993-м:

— Сначала комплекс совхозу-техникуму принадлежал, потом совхозу «Озерный», а когда в 2000-х сельхозпредприятия объединять стали, вошел в райагропромснаб. Я здесь инженером был, слесарем, кормачом... Сначала привесы хорошие давали. Денег хватало, чтобы корма в Бресте и Гродно закупать. В последние годы, правда, все стало намного хуже, если не сказать больше. Как сторожу мне сейчас минималку

платят. До пенсии нужно как-то дотянуть. С птицефабрики, которая ферму арендовала, нужно уволиться и устроиться в «Северный».

Директор «Северного» обещает и условия труда улучшить, и зарплаты поднять:

— Сторожа сейчас во времянке ютятся. Это не серьезно! Для них комнату в здании бывшего пожарного депо оборудуем. Печку поставим, чтобы зимой было где переодеться и обогреться. Зарплаты же от привесов и надоев зависят. Если доярка с руками и головой, у нас она до тысячи рублей зарабатывает...

Вдохнуть вторую жизнь

По словам первого заместителя председателя — начальника управления по сельскому хозяйству и продовольствию Городокского райисполкома Сергея Ермаковича, после ликвидации РАПСа власть делала все, чтобы не потерять трудовые ресурсы и не снизить объемы производства:

— Фермы с КРС передавали в аренду более сильным сельхозпредприятиям. Механизаторов переводили в другие организации вместе с тракторами, которые были взяты в лизинг. Я тогда на Городокской птицефабрике был заместителем директора по сельскому хозяйству. Мы специально встречались с работниками райагропромснаба — доярками, механизаторами, скотниками, — агитировали к нам перейти. Помню, в районе тогда определенная конкуренция возникла, чтобы получить лучших специалистов. Всех

желающих трудоустроили.

В ходе ликвидационного производства продали большую долю имущества РАПСа. Тогда этим занимался антикризисный управляющий. Оставшуюся часть взял на баланс и распродает Городокский райисполком.

Главный специалист райсельхозуправления Ирина Вышилова поясняет, что Большие Стайки — первый объект, проданный таким образом:

— Это не совсем профильное занятие для нас. К тому же на многие объекты банкрота приходится оформлять правоустанавливающие документы. Это и время, и расходы. С другой стороны, Указ Президента № 169 позволяет реализовывать их за одну базовую величину. Если же, как в случае с Большими Стайками, стартовая цена повышается, солидные деньги пополняют районный бюджет.

По мнению Сергея Ермаковича, у «Северного» есть все, чтобы вдохнуть вторую жизнь в Большие Стайки. Сегодня это крупное сельхозпредприятие доит в день 23 тонны молока и занимает второе место в районе по его валовому производству.

В ближайшее время планируется провести пять аукционов по продаже ферм в Березовке, Веремеево, Москаленятах, Слободе и Веремеевке, чтобы вовлечь в хозяйственный оборот оставшееся имущество обанкротившегося РАПСа.

(скарочана)

Сергей ГОЛЕСНИК
“Беларусь Сегодня”

ФУТБОЛ

ТРЭЦЦЯ ПЕРАМОГА ЗАПАР

ФК «Дзекасельскі» выйшаў у лідары першынства Віцебскай вобласці пасля трэццяй перамогі запар.

12 ліпеня ў дамашняй гульні з віцебскай камандай ФК «Прадцэнтр» (у мінулым сезоне аснова «Славянскага Велеса») гарадоцкі клуб дасягнуў перамогі з буйным лікам 3:0.

Пасля цяжкай перамогі ў Талачыне з лікам 1:0 перад гарадоцкімі аматарамі футбола ў нядзельнай гульні прадстаў яшчэ больш моцны клуб за кошт вяртання ў гульню Алега Славуціна, а таксама легенды віцебскага футбола Дзяніса Коўбы, які мае досвед міжнародных выступленняў. Чарговым сапернікам, які пакінуў Гарадок з паразай, стаў віцебскі клуб «Прадцэнтр», за які выступаюць такія вядомыя футбалісты, як Клопаў, Канаплёў, Казакевіч, Дзядзічкін, якіх мы не раз бачылі і ў Гарадку.

У параўнанні з магутнымі гульцамі гасцей нашы футбалісты выглядалі «давыдамі» ў змаганні з «галіафам». Але на баку нашай каманды была

маладосць — сярэдні ўзрост каманды 25,5 года, а ў гасцей 28,3 і адпаведна большая хуткасць гульні, а таксама амбіцыі. Дробны дождж суправаджаў гульню увесь час, але з асаблівасцямі поля гаспадары асвоіліся хутчэй.

Пасля першага тайма, які завяршыўся на нашу карысць 1:0 — гол забіў Мікіта Іваноў, у другім тайме ішла гульня на сустрэчных курсах, бо госьці імкнуліся зраўняць лік.

Але на 52 хвіліне Дзяніс Фадзееў на кантраце, скарыстаўся памылкай брамніка гасцей Артура Сямёнава і даў лік да 2:0.

Варта адзначыць, што госьці часта ўступалі ў спрэчкі з арбітрамі гульні, што не сведчыла пра іх выхаванасць, а наадварот.

У другім тайме каманды зрабілі шматлікія замены, але лепш гэтым скарысталіся гаспадары поля, у якіх на замену было яшчэ восем (!) гульцоў. Ілля Мялік, які выйшаў на замену ў другім

тайме трымаў у напрузе правы фланг гасцей. І на 70-й хвіліне даў лік матча да буйнай перамогі — 3:0.

Далей у нас былі моманты і для 4:0, бо мяч трапляў і ў штангу. А перад гасцямі сваю браму моцна закрываў наш капітан Арцём Палавінскі разам магутным абаронцам Дзянісам Коўба.

Так атрымалася, што галоўныя гульні першага круга наперадзе, бо наша каманда перайграла сапернікаў з 4 па 6-е месца, а з «Газавіком» і ФК «Сянно» гульні яшчэ будуць. Нагадаем, што па ўмовах турніру ў фінальны круг выходзяць па тры каманды з ачкамі паміж сабой. Варта адзначыць, што ў заходняй групе аж чатыры каманды пасля трох гульняў набралі па 6 ачкоў: дзве перамогі і па аднаму паражэнню.

Наступная гульня 18 ліпеня ў 13.00 будзе для нашай каманды вырашальнай ў першым крузе, бо сапернікам стане ў гасцях ФК «Газавік», які ідзе на другім месцы.

Л. Антонаў

КРЫМІНАЛ

ПАДРОБКА БАЛЬНІЧНАГА

Жыхарка Гарадоцкага раёна самастойна падоўжыла сабе ліст непрацаздольнасці на 5 дзён. Уласнаручнае ўнясенне запісаў у любы афіцыйны дакумент караецца па законе.

Ўсталяванне аўтарства спрэчнага рукапіснага тэксту, кароткай запісы або подпісы, — адна з задач, якія стаяць перад спецыялістамі Дзяржаўнага камітэта судовых экспертыз Беларусі. Для гэтага праводзіцца почырказнаўчая экспертыза. Справа ўскладняецца тым, што уносячы якія-небудзь змяненні ў афіцыйныя дакументы, людзі, як правіла, спрабуюць змяніць звыклы стыль лісты. Аднак прафесіяналам, якія выкарыстоўваюць спецыяльныя абсталяванне, методыкі і веды, пад сілу знайсці прыкметы, якія паказваюць на выканаўцу фальшывых радкоў.

Часцей за ўсё грамадзяне спрабуюць падрабіць медыцынскія даведкі і дакументы,

адзначылі ва ўпраўленні ГКСЭ па Віцебскай вобласці. Апошні такі выпадак адбыўся ў Гарадоцкім раёне. У мясцовы аддзел міліцыі звярнулася лекар. Яна распавяла, што адна з хворых прадставіла для закрыцця ліст непрацаздольнасці, у якім запісу пра даты вызвалення ад працы былі выкананы нібыта яе рукой. Міліцыянты па дапамогу ва ўсталяванні ісціны звярнуліся да экспертаў. Тыя, прарабіўшы карпатлівую параўнальную працу, усталявалі, што тэрапеўт мела рацыю. Яе пацыентка самастойна падоўжыла сабе адпачынак па хваробе на пяць дзён.

Эдуард Каралевіч
“Віцебскія весці”
Пераклад рэдакцыі

УВАГА!

КОНТЕЙНЕРЫ С ФОТОЛОВУШКАМИ

Городокское КУПП «ГПКиТС» будет менять фотоловушки около контейнерных площадок для уборки мусора.

Ежегодно в нашей стране образуются миллионы тонн мусора, в мире — миллиарды. И если люди не будут ответственно относиться к теме его утилизации, то наша планета попросту погрязнет в отходах человеческой деятельности. Как известно, всё начинается с малого. И если мы не можем сразу повлиять на ситуацию в мире, то можно начать с себя и решить проблему на локальном уровне.

Чтобы мусор не скапливался, его нужно утилизировать, и в нашем городе созданы все условия для этого. Вот только некоторые граждане не хотят пользоваться предоставляемыми им удобствами и нарушают правила выброса мусора.

— Иногда это просто до абсурда доходит. Некоторые люди ленятся элементарно бросить мусорный пакет в контейнер и оставляют его рядом с ним на земле, — говорит начальник по ЖКХ Городокского КУПП «ГПКиТС» Кузьмич Алексей.

Как известно, контейнерные площадки предназначены для сбора бытовых и неперерабатываемых отходов и вторичных материальных ресурсов (вторсырья, — авт.), но с наступлением «огородного» сезона туда часто выбрасывают сорную траву и другие непредназначенные для этого места отходы. Также круглый год встречаются случаи, когда люди оставляют на контейнерных площадках крупногабаритный (предметы мебели, холодильники, стиральные машины) и строительный мусор. А ведь это наказуемо. Так, штраф для

физических лиц составляет до 5 б. в., для юридических и индивидуальных предпринимателей — до 10 б. в. Поверьте, наказание за нарушение абсолютно несоразмерно с той демократичной ценой, которую взимают за услуги вывоза и утилизации такого рода отходов работники ГПКиТС.

— Мы опираемся, в первую очередь, на комфорт людей. Так как не все могут в рабочее время заниматься этим вопросом, мы предлагаем гражданам с вечера пригнать к дому прицеп, а утром забрать его уже нагруженный. Жители города могут буквально на час выписать МТЗ или машину (когда мусор нужно убрать срочно). За утилизацию мы взимаем плату в размере 1 руб. 63 коп. за кубометр, — объясняет Алексей Чеславич.

По словам специалиста, работники просто не успевают проводить санитарную очистку всех контейнерных площадок в городе, ведь пока очередь доходит до окраины, в центре уже нужно всё убирать снова. Судя по тому, что буквально за сутки на контейнерных участках накапливается много мусора, некоторые недобросовестные граждане выбрасывают его по ночам. До недавнего времени, поступая так, у них был шанс избежать наказания. Однако, в арсенале ГПКиТС появились фотоловушки, которые будут фиксировать нарушителей даже в тёмное время суток. Место их расположения будет периодически меняться, естественно, в хаотичном порядке. Не нарушайте, и вам не придётся ничего опасаться.

Виктория ПАВЛОВА
“Гарадоцкі веснік”

АЗБУКА ПАЛІТАЛОГІІ

ШТО Ё ГАЛАВЕ Ё ЛУКАШЭНКІ?

Галоўны герой маёй «Азбукі паліталогіі» пастаянна папаўняе свой слоўнік запас. Інакш статус адзінага палітыка не ўтрымаць, бо «хто не гаворыць, той слухае, а хто слухае, той слухаецца».

Выдатная думка. Жывы прыклад адзінаства формы і зместу. Яе аўтар — **Уладзіслаў Суркоў**. У сваім уменні ісці ад жыцця ён, мабыць, не саступіць адзінаму палітыку (АП). Суркоў служыў у ГРУ, працаваў токарам, кіраваў самадзейным тэатрам і дакіраваўся да пасады памочніка прэзідэнта РФ.

Але я адышоў ад тэмы. Слоўнік запас АП за апошнія месяцы папоўніўся дзеясловам «хайпіць» (ад англійскага назойніка «нуре», які азначае агрэсіўную і дакучлівую рэкламу, мэтай якой з'яўляецца фарміраванне густаў і упадабанняў спажывацям).

У працэсе асваення новага

слова мой герой надаў яму негатыўную канатацыю і тут жа кінуў на пярэдні край ідэалагічнай барацьбы, каб дыскрэдытаваць нашы старыя знаёмыя словы — «інтэрнэт» і «апазіцыя». Абмяжуюся адным прыкладам: «Хтосьці хайпуе, хтосьці яшчэ нешта робіць у інтэрнэце. Наша справа — працаваць. Пройдзе крыху часу, і людзі ацэняць і зразумеюць, хто чаго варты» (З красавіка, рабочая паездка ў Смалявіцкі раён Мінскай вобласці).

«Мова ёсць дом быцця», — справядліва заўважыў нямецкі філосаф Марцін Хайдэгер. З гэтага вынікае, што для чалавека сапраўды

існуе толькі тое, што можа быць апісана словамі. З гэтага гледзішча я і прапаную перачытаць выказванне АП. Пажадана зрабіць гэта двойчы.

Такі вось узровень грамадзянскай адказнасці

Свет АП — гэта класічны чорна-белы свет. Усіх, каму выпала шчасце існаваць у гэтым свеце, ён дзеліць на тых, хто працуе, і тых, хто хайпуе ў інтэрнэце. Адрэзаны ад адных ад другіх — задачка на першы погляд руцінная, але толькі на першы погляд. Калі ж прыгледзецца больш уважліва, то ў ёй заўважны біблейскі маштаб: «Калі ж прыйдзе Сын Чалавечы ў славе Сваёй і ўсе святыя Анёлы з Ім, тады сядзе на троне славы Сваёй, і збярэцца перад Ім усе народы; і адрэзаны ад адных ад другіх, як пастух адрэзала авечак ад казлоў; і паставіць авечак праваруч ад сябе, а казлоў — леваруч» (Евангелле ад Матфея, раздзел 25, вершы 31–33).

Для таго, каб адрэзаны сучасных авечак ад казлоў, існуюць выбары. Механізм гэты грувасткі і спажывае шмат рэсурсаў. У Беларусі яго эфектыўнасць знаходзіцца ў прамой залежнасці ад сілы ўлады. Прыгадаем «ліхіх 90-я» з іх разгулам дэмакратыі. Хто за каго хацеў, той за таго і галасаваў, а многія да таго распэразаліся, што наогул адмаўляліся выконваць свой грамадзянскі абавязак.

Адпаведна электарату паводзілі сябе і работнікі ўчастковых выбарчых камісій. Яны лічылі галасы

па факце, што рэгулярна прыводзіла да адмены вынікаў галасавання з-за нізкай яўкі. На шчасце, усё гэта ў мінулым.

Неспадзяванкі, зразумела, перыядычна здараюцца. Самая вядомая адбылася ў 2012 годзе ў Гомельскай-Навабеліцкай выбарчай акрузе №36, па якой у якасці кандыдата ўлады ў Палату прадстаўнікоў балатаваўся памочнік АП Ігар Пракапенка. Аднак у заканадаўчы рай яго не пусцілі грахі, і без пяці хвілін дэпутат напярэдадні галасавання быў арыштаваны ў межах справы аб кватэрных махінацыях у Гомельскім УКБ.

Здавалася б, у яго апанента, вылучэнца ад Ліберальна-дэмакратычнай партыі Сяргея Мельнікава, верагоднасць быць абраным наблізілася да 100%. Але ж не! Вы не паверыце, але сваё слова нечакана сказаў электарат: 43,8% выбаршчыкаў адмовіліся ад выканання свайго грамадзянскага абавязку, а 81,1% адтых, хто прыняў удзел у галасаванні, прагаласавалі супраць усіх, што і варта было чакаць у сувязі з адсутнасцю «правільнага» кандыдата. Такі вось узровень грамадзянскай адказнасці. Умеем жа, калі хочам, дагадзіць начальству!

Якая глыбокая думка!

Даследчыкам, якія вывучаюць беларускую мадэль, пашанцавала. Прычыну гэтага шанцавання лёгка зразумець, калі прыгадаць прыказку: «Язык мой — вораг мой». Усе мы не без граху, і схільнасць

казаць лішняя — адзін з грахоў. Да гэтага нас часам падштурхоўваюць завышаная канцэнтрацыя алкаголю ў крыві або наяўнасць у кампаніі прыгожай жанчыны.

Але АП — асобны выпадак. Чвэрць стагоддзя знаходжання на пасадзе, якая не прадугледжвае наяўнасці апанентаў, не прайшла б бяспследна і для чалавека па прыродзе нясмелага ды сарамлівага. Што ўжо казаць пра тыповага халерыка...

Прыяду адно з апошніх яго адкрыццяў: «У нас Канстытуцыя не пад жанчыну. І ў нас грамадства не саспела для таго, каб галасаваць за жанчыну. Потым, у нас — не Літва. Там прэзідэнт, была Даля Грыбаўскайтэ, прыйшла, паўсмехалася, пасядзела і пайшла. Ні за што не адказвае, таму што там парламенцкая рэспубліка. У нас — не. Прэзідэнт будзе мужык, я ў гэтым абсалютна перакананы» (29 траўня 2020 года падчас наведвання Мінскага трактарнага завода).

Мова ёсць дом быцця. Такім чынам, за словамі стаіць карціна свету, сістэма каштоўнасцяў таго, хто гаворыць. Параўноўваць жа парламент з гаварыльным схільным практычна ўсе архітэктары ўладных вертыкаляў. Гісторыя ведае шмат падобных прыкладаў.

Між іншым, першая беларуская Канстытуцыя, якая не прадугледжвае мужыка ў якасці прэзідэнта, (працяг на стар. 4)

ВЫБАРЧАЯ КАМПАНІЯ

ЦІ ГОРШЫ БАБАРЫКА ЗА ЛУКАШЭНКУ?

Сам па сабе факт, што ў крытычны момант беларускай гісторыі пэўная частка нацыянальна арыентаваных сілаў аказалася па адзін бок барыкад з рэжымам Лукашэнкі супраць большасці грамадства — цікавы фэномэн.

Зянон Пазыняк чарговым разам прайшоўся па Віктару Бабарыку, а таксама Валеру Цапкалу, раскрытыкаваў тэзу «Абы не Лукашэнка». Раней ён катэгарычна заявіў, што «на сённяшні дзень Бабарыка ёсць патэнцыйна больш шкодны вораг беларускай нацыі, чым Лукашэнка». І калі меркаваць па дыскусіях у Фэйсбуку, у такога пункту гледжання нямала прыхільнікаў.

Дарэчы, менавіта такі мэсідж прапануе і дзейная ўлада. Лукашэнка выступае ў вобразе абаронцы незалежнасці, абвінавачваючы сваіх апанентаў, што яны расейскія агенты. Невыпадкава міністар замежных спраў Уладзімер Макей высока ацаніў пазыцыю Зянона Пазыняка.

Паколькі Віктар Бабарыку, хутчэй за ўсё, не зарэгіструец кандыдатам у прэзідэнты, то, думаю, у практычным плане гэтая тэма праз кароткі час стане неактуальнай. Але сам па сабе факт, што ў крытычны момант беларускай гісторыі пэўная частка нацыянальна арыентаваных сілаў аказалася па адзін бок барыкад з рэжымам Лукашэнкі супраць

большасці грамадства — цікавы фэномэн, які заслугоўвае сур'ёзнага аналізу. Не прэтэндуючы на яго, прапаную некаторыя развагі.

Што насамрэч пагражае незалежнасці Беларусі? Для значнай часткі палітызаваанай публікі адказ відавочны: канечне, Расея.

Але я б гэты адказ сфармуляваў трохі інакш. Галоўная пагроза незалежнасці палягае ва ўнутранай слабасці дзяржавы, якой карыстаецца Расея.

Слабасць жа вынікае найперш з неэфектыўнай эканомікі, дэфектыўнасці беларускай сацыяльнай мадэлі. З гэтай прычыны беларускім уладам даводзіцца ўвесь час вымольваць у Расеі льготныя цэны на газ і нафту, што дае падставы Маскве для моцнага ціску на Беларусь. Вось цяпер урад ліхаманкава вырашае праблему, дзе пазычыць валюты, каб сплаціць замежны доўг. А крэдыторы, як вядома, выстаўляюць умовы, што абмяжоўвае сувэрэннітэт краіны.

Затым — глыбокі раскол, востры ўнутраны канфлікт,

які цяпер, падчас выбарчай кампаніі выплюхнуўся на паверхню, таксама спараджае ўнутраную слабасць дзяржавы. (Тут я пагаджуся з Яўгенам Прэйгерманам.)

Нарэшце, слабая нацыянальная ідэнтыфікацыя беларускага сацыюму дае спажыву для праекту «русского мира». (Дарэчы, тут я ня згодзен з Віктарам Бабарыкам, што спачатку трэба ўмацаваць эканоміку, а ўсё астатняе — потым. Гэтыя пытанні трэба вырашаць паралельна).

Усе гэтыя праблемы — наступствы палітыкі рэжыму Лукашэнкі. І пакуль ён ва ўладзе, вырашыць іх немагчыма.

Асноўная юрыдычная падстава для прымушэння Расеяй Беларусі да інтэграцыі — дамова аб «саюзнай дзяржаве». Нагадаю, хто забыў: яе падпісаў Лукашэнка ў 1999 годзе. На парадку дня беларуска-расейскія перамоўчаныя 31 «дарожная мапа» па эканамічнай інтэграцыі. Узгоднена 27 ці 28 зь іх. 31-я мапа прадугледжвае пераход на адзіную валюту, стварэнне наднацыянальных органаў улады. Гэта ўсім вядомыя факты, але нехта пра іх ужо забыўся.

А Віктар Бабарыка якраз прапануе стварыць эфектыўную эканамічную

мадэль, здольную абысціся без расейскіх ільготаў. Да таго ж ён вельмі скептычна паставіўся да праекту «саюзнай дзяржавы».

Акрамя таго, ня ўлічваецца такая акалічнасць. Адхіліць Лукашэнка ад улады магчыма толькі ў выніку народнай рэвалюцыі. А пасля рэвалюцыі гэта будзе зусім іншая краіна, хто б там ні стаў прэзідэнтам. Дарэчы, Бабарыка прапануе вярнуцца да Канстытуцыі 1994 года. І нацыянальна-дэмакратычныя сілы (як і іншыя) нарэшце атрымаюць права голасу, у іх зьявіцца рэальны ўплыў на прыняцце палітычных рашэнняў.

Падчас сёлетняй выбарчай кампаніі мы назіраем цікавы парадокс. Гэтая прэзідэнцкая кампанія, здаецца першая ў беларускай гісторыі (хіба што можна параўнаць з 2015 годам), калі ўмяшаньне вонкавых сілаў у справы Беларусі мінімальнае. І Расея, і Захад нібы кажуць: мы даём беларусам самім вырашаць свой лёс.

Аднак, нягледзячы на гэта, з розных палітычных флянгаў робяцца вялікія намаганні, каб штучна сканструяваць «руку Масквы». Спачатку Лукашэнка абвінавачвае Расею, што яна падтрымлівае ягоных апанентаў. З другога боку, частка нацыянальна-

арыентаваных сілаў таксама назвала Бабарыку агентам Масквы.

То бок атрымліваецца, што частцы палітычнай клясы Беларусі неяк нават няўтульна ад таго, што ніхто ня ўмешваецца, што беларусаў пакінулі сам-насам са сваімі праблемамі. Маўляў, як гэта палітычны працэс у Беларусі можа адбывацца без удзелу Расеі? Гэта ж немагчыма сабе ўявіць, такога ня можа быць!

Вось такі расеецэнтрыйзм беларускай палітызаваанай публікі адлюстроўвае вялікі комплекс нацыянальнай, дзяржаўнай непаўнаважнасці беларускага сацыюму.

І яшчэ. Чвэрць стагоддзя, як у Беларусі знікла рэальная палітыка. Зьявілася цэлае пакаленне людзей, якія не разумеюць, што гэта такое. Адсюль такая дзіўная пазыцыя: калі няма ідэальнага кандыдата, то няхай застаецца Лукашэнка. А людзі, якія жывуць у краінах з развітым палітычным жыццём, разумеюць, што ідэальных палітыкаў і ідэальнай сытуацыі не бывае. Рэальная палітыка — гэта пастаянны кампраміс.

Думкі, выказаныя ў блогах, перадаюць погляды саміх аўтараў і не абавязкова адлюстроўваюць пазыцыю рэдакцыі.

Валер Карбалевіч
www.svaboda.org

АЗБУКА ПАЛІТАЛОГІІ

(пачатак на стар. №3)

не перашкодзіла ў студзені 1994 года зняць Станіслава Шушкевіча з пасады старшыні Вярхоўнага Савета. У 1996 годзе Асноўны закон падкарэктавалі. З тых часоў мінулі 24 гады. І за што ж наш «мужык» хоць раз адказаў? Можна, пра гэта варта пацікавіцца ў родных Юрыя Захаранкі і Віктара Ганчара?

Але вернемся на Мінскі трактарны завод: «*Канкурэнцыя па вашай прадукцыі каласальная. Задача адна — якасць. Гэта галоўнае пытанне нашай машынабудаўнічай краіны, і перш за ўсё МТЗ. Вось адзіная мая просьба і жорсткае патрабаванне да вас усіх*».

Якая глыбокая думка! Самі трактарабудаўнікі да такога ўзроўню абагульнення падняцця не змаглі б, а тым больш аформіць яго ў выглядзе просьбы і адначасова жорсткага патрабавання. Не мужыкі!

Што ўжо тут казаць пра «бабай», чые канстытуцыйныя паўнамоцтвы не ідуць далей за магчымасць прыйсці, паўсміхацца і пасядзець. І, тым не менш, у 2018 годзе Літва па ВУП на душу насельніцтва па парытэце пакупніцкай здольнасці аказалася на 38-м месцы (\$34 597), а Беларусь — на 65-м (\$ 19 941). Ці ёсць сэнс за такое істотнае адставанне спытаць з нашага «мужыка»? Я лічу, што ёсць.

(скарочана)

Сяргей Нікалюк
“Новы час”

СЛАБАК

НЕРЭГІСТРАЦЫЯ БАБАРЫКІ. ЛУКАШЭНКА ПАКАЗАЎ УСІМ, ШТО СПУЖАЎСЯ

Сэнсацыі не адбылося. Віктара Бабарыку не зарэгістравалі. Тут хіба можна зьвярнуць увагу на вельмі сумнеўныя падставы для адмовы.

Маўляў, ён не ўказаў даходы, нажытыя злачынным шляхам. Гэтыя высновы ЦВК грунтаваліся на папярэдняй інфармацыі сьледчых органаў. Праігнаравалі прынцып прэзюмпцыі невінаватасці; тое, што злачынства любога грамадзяніна можа прызнаць толькі суд. А тое, што ўдзел супрацоўнікаў «Белгазпрамбанку» ў ініцыятыўнай групе Бабарыкі расцанілі як дапамогу замежнай дзяржавы, увогуле ўвойдзе ў падручнікі юрыспрудэнцыі як прававы кур’ёз.

Уласна, сённяшняе рашэнне ЦВК цалкам выцякала з той стратэгіі, якую выбрала кіроўная каманда. З моманту арышту Бабарыкі іншага рашэння проста быць не магло. Пасадзіць галоўнага канкурэнта за краты і пры гэтым пакінуць яго ў выбарчым бюлетэні было б дзіўным і нелягічным рашэннем. Бо дзеля чаго? Каб умацаваць легітымнасць перамогі Лукашэнкі? Дык гэтая легітымнасць парушана арыштам Бабарыкі. Пасадзіць у турму галоўнага канкурэнта — гэта большы ўдар па легітымнасці, чым

ягоная нерэгістрацыя.

Тады што азначала заява Лукашэнкі 12 чэрвеня пра будучы лёс Віктара Бабарыкі: «Я хачу, каб ён трапіў на выбары... Вязьнем сумлення мы яго ня зробім»? Гэта сьведчыць пра тое, што рашэнні кіроўнай каманды прымаліся па ходу кампаніі, як толькі станавіўся больш зразумелым маштаб пагрозы.

І ўжо зусім не лягічна было б рэгістраваць Віктара Бабарыку пасля таго, як забракавалі подпісы Валера Цапкалы. Бо тады ўсе галасы прыхільнікаў апошняга перайшлі б да фаварыта кампаніі, то бок да Бабарыкі.

Да таго ж можна меркаваць, што пасля арышту Бабарыкі і інтэнсіўнай дыскрэдытацыі яго дзяржаўнымі мэдыя, ягоная папулярнасць, наадварот, узрасла. Бо запрацаваў чыньніксымпатыі да ахвяры ўладнага самавольства. То бок эфект атрымаўся адваротным. У выніку іншых варыянтаў, акрамя як выкінуць Бабарыку з выбарчага працэсу, у Лукашэнкі не засталася.

Быў, праўда, такі рызыкаўны варыянт: пакінуць Бабарыку ў бюлетэнях, а стаўку

зрабіць на выбарчую машыну, якая за чвэрць стагоддзя навучылася даваць патрэбны вынік.

Але тут ёсць адна праблема. У пачатку кампаніі журналісты пыталі Віктара Бабарыку: маўляў, на што вы спадзеяецеся? Хіба ня ведаеце, што ў Беларусі выбараў няма? Той адказаў, што калі мяне падтрымае 80%, то ўся выбарчая машына паламаецца і ЦВК будзе вымушана даваць рэальныя вынікі галасавання.

Лукашэнка спужаўся, што Бабарыка мае рацыю, і ня стаў праводзіць такога экспэрымэнту, — ён вялікі перастрахоўшчык.

Якія высновы? Лукашэнка ахвяраваў вобразам моцнага палітыка, які не баіцца канкурэнцыі. Такі вобраз ён дэманстраваў раней. Цяпер ён паказвае ўсім — грамадзству, намэнклятуры, замежным суб’ектам — што ён слабак, што ягоная легітымнасць сумнеўная. І што ўся гэтая інфармацыя пра рэйтынг у 76% — хлусьня. Бо з такім рэйтынгам можна было б рэгістраваць усіх.

Цяпер мяняюцца і спосабы легітымацыі, і прырода палітычнага рэжыму, і шмат што іншае.

Валер Карбалевіч
Радые Свабода

УЛАДА ТАКАЯ

ЛУКАШЭНКА ЎЖО НАВАТ НЕ СПРАБУЕ СПАДАБАЦЦА БОЛЬШАСЬЦІ

Доктар палітычных навук, дырэктар інстытуту «Палітычная сфэра» Андрэй Казакевіч разважае, чаму ў гэтай кампаніі Лукашэнка ня мае ніякай станоўчай праграмы і пэрспэктывы для краіны, тлумачыць, чаму ўладам не спадабалася нават памяркоўная лібэралізацыя і яны яе згарнулі, і заяўляе, што ўсё, над чым працавалі апошнія 6 гадоў у адносінах з Захадам, цалкам зьнішчана.

— *Улада відавочна выбрала сілавы шлях у гэтай прэзыдэнцкай кампаніі — але наколькі гэта было непазьбежна? Фактычна, мяркую, напачатку плян быў зусім іншы — каб выбары прайшлі спакойна і «элегантна». Але далёкася прыбегнуць да старых, добразнаёмых рэпрэсіяў. Можна, улада пераацаніла пагрозу для сябе і занадта жорстка адрэагавала? Ці сапраўды пагроза ёй настолькі сур’ёзная?*

— Тут два моманты. Па-першае, мы назіраем правал на шмат якіх кірунках унутры самой сыстэмы, у тым ліку па лініі спэцслужбаў. Адыход ад лібэралізацыі пачаўся ў Беларусі прыкладна два гады таму. Рубяжом былі мясцовыя выбары ў 2018-м. Сыстэма ўсё больш закрывалася. У выніку яны загадзя не пралічылі ні Ціханоўскага, ні Бабарыку, інфармацыйна цалкам перасталі трапляць у настроі насельніцтва.

Па-другое, улада проста лянуецца гуляць больш складана. У мяне такое адчуваньне, калі я гляджу на выступы Лукашэнкі: раней ён спрабаваў спадабацца большасці, выбіраў фразы, рыторыку — а цяпер нека лянуецца працаваць у гэтым кірунку, падладжвацца пад аўдыторыю. Стаўка была зроблена проста на сілу і рэпрэсіі. Хоць было шмат іншых мэханізмаў, якія можна было выкарыстоўваць цягам гэтай кампаніі.

І гэта будзе мець відавочныя нэгатыўныя наступствы, якіх сыстэма мусіла б пазбягаць усімі сродкамі.

— *Ужо на выбарах у 2015 годзе Лукашэнка не даваў папулісцкіх і*

фінансавых абяцанняў, ужо тады абыходзілася без раздачы падарункаў. Але цяпер нейкі іншы этап — няма ня толькі абяцанняў, няма ніякай праграмы, не прадстаўлена ніякая пэрспектыва для краіны ў выпадку пераабрання.

— Так. Але ў 2015 годзе былі іншая сытуацыя. Была Украіна, і на гэтым фоне наўнасьць нейкай «стабільнасці» ўжо была значным пасланнем для насельніцтва. Па-другое, былі істотныя чаканні зьменаў, калі не рэформаў. І змены, у прынцыпе, адбываліся, асабліва ў знешняй палітыцы. Былі чаканні эканамічных рэформаў, лібэралізацыі. То бок тады быў дастаткова выразны мэсідж, атмасфэра ў краіне была зусім іншая.

Чаму цяпер улады нават не спрабуюць сфармуляваць нейкую візію на будучыню? Акрамя як збоём сыстэмы, я гэта не магу патлумачыць. Гэта трэба было рабіць загадзя, некалькі месяцаў таму. Гэтага не адбываецца, і гэта відавочная памылка. Не было нават прэзыдэнцкага пасланьня ці Ўсебеларускага Сходу.

Усё зводзіцца да формулы — «калі вы хочаце, каб была нейкая стабільнасць, то ў вас ёсць я. А калі хочаце хаосу і крыві — паспрабуйце сказаць „не“». Вельмі нелягічная пазыцыя, небяспечная.

— *Паўтараецца амаль у кожным выступе Лукашэнкі пра «страшныя 90-я», пра пагрозу незалежнасці, пра замежных ляхавадаў. Няма ніводнага пазытыўнага лёзунгу, ніводнай станоўчай праграмы дзеянняў, пэрспэктывы. Абараніць*

тое, што ёсць — адзіная фактычная праграма. Гэтым можна прывабіць выбарнікаў? Ці гэта проста часовая рыторыка?

— У мяне такое адчуваньне, што гэтая рыторыка ўжо незваротная. Калі гэта спрацуе і можна будзе ўтрымаць уладу толькі сілавымі захадамі, без электаральнай падтрымкі — дык усё, навошта тады нешта прыдумляць, каб заваёўваць сымпатыі большасці? Тым больш што ніякіх новых ідэяў няма — ні ў атачэнні прэзыдэнта, ні ў яго самаго. Працуюць толькі адна, «абарончая» лінія. Падзеі, што «рэформы» і «лібэралізацыя» ўладай успрымаюцца як асноўная прычына падзення рэйтыngu ды іншых складанасцяў, прычына таго, што пачалі з’яўляцца альтэрнатыўныя кандыдаты. Зараз вельмі вялікая верагоднасць, што сыстэма проста закрыецца ў сваім кокане і перастане думаць пра тое, што трэба фармуляваць нейкае бачанне будучыні.

— *Лукашэнка палюхае рэформамі, маўляў, у выніку адны наб’юць кішэні, іншыя пачнуць хадзіць з пустымі касцюлямі. Фактычна ён прызнае, што пры ягоным кіраванні істотных зьменаў ня будзе — «у нас і так усё добра, трэба захаваць тое, што ёсць». Якая частка насельніцтва Беларусі можа на сёння задавальняцца статус-кво?*

— Лукашэнка ня раз ужо палюхае вяртаннем у 90-я. Але цяпер сытуацыя такая, што многія адчуваюць сябе ўжо ў 90-х. Асабліва ў рэгіёнах, з гэтымі заробкамі па 300 рублёў. І многія беларусы ўжо лічаць, што «горш ніяк ня будзе». І гэтая група вельмі павялічылася за апошнія паўгода.

Колькі людзей застаюцца стабільным электаратам Лукашэнкі на дадзены момант? Гэта тыя, хто баіцца замены ўлады, хто, можа, і шмат чым незадаволены, але баіцца альтэрнатывы.

Паводле ўскосных дадзеных, гэтая група — недзе 20–25 працэнтаў. Вядома, гэта ўсё прыблізна, вядома, шмат залежыць ад таго, каму мы проціпастаўляем Лукашэнку, якому кандыдату.

— *Улада зусім ня думае пра наступствы сваіх цяперашніх дзеянняў ці яна лічыць, што галоўнае — неяк скончыць з гэтымі выбарамі, забяспечыць патрэбны вынік, а потым ужо разбірацца з наступствамі «па меры паступлення»? Аднак ужо можна казаць, што вынікам выбараў стане сур’ёзнае пагаршэнне адносінаў з Захадам, ажно да ізаляцыі, больш нахабных паводзінаў Масквы і, адпаведна, больш рэзкія сутычкі з ёй па многіх пытаннях.*

— Усё складаецца вельмі кепска. Парадокс сытуацыі ў тым, што гэта ўсё вельмі лёгка прадбачыць, настолькі гэта відавочна. Крокі ўлады падчас гэтай кампаніі адназначна прывядуць да пэўнай замежнапалітычнай ізаляцыі, прынамсі часовай. Невядома, якія формы набудзе рэакцыя Захаду — ці санкцыі, ці проста абмежаванне супрацоўніцтва, — але ўсё ідзе да таго, што гэтая рэакцыя вымушана будзе дастаткова жорсткай.

Тое, над чым працавалі апошнія 6 гадоў у адносінах з Захадам, цалкам знішчана. І гэта будзе мець вельмі сур’ёзныя эканамічныя наступствы. Нармалізацыя стасункаў з Захадам магла прынесці доступ да пэўных фінансавых рэсурсаў. Цяпер усё гэта ўскладняецца, гэтыя страты будуць адчувальнымі.

Нанесена глыбокая шкода бізнэс-клімату, спрыяльнаму асяроддзю для прыцягнення інвестыцыяў у краіну. Вельмі прыкметным званком стала ўвядзенне часовай адміністрацыі ў «Белгазпрамбанку».

(скарочана)

Віталь Цыганкоў
“Радые Свабода”